

Forfatter: Magnússon, Arní

Titel: BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1699-10-28)

Citation: Magnússon, Arní : "BREV TIL: Torfæus, Thormod FRA: Magnússon, Arní (1699-10-28)", i *Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)*, Nordisk Forlag, s. 281. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001991698-000-shoot-L0019916980000104.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Arne Magnussen - Brevveksling med Torfæus (Þormóður Torfason)

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

ARNE MAGNUSSON TIL TORFÆUS. København 28. oktober 1699. Access. 8. Egenh.

I anledning af det fra T. modtagne brev af 14/10 opregner A. M. de af ham afsendte breve siden 22/4, deriblandt et (ikke forekommende) af 2/8, ang. hvis forsendelse over Helsingør — sammen med Bjørn på Skardsås Sturlungakompendium og en pakke til Asgeir — nærmere oplysning gives ; nogle nyheder i de senere breve gentages. I et vidtløftigt brev af 26/9, som sendtes i en pakke med Thormøhlens skib (heller ikke bevaret), tilrådede A. M., at T. skulde skrive til v. Plessen og storkansler Reventlow, bægge på latin; Plessen har nu lige så meget at sige som tilforn, og R., som kan berømmes for sin erudition og videnskabelige interesse, er en »hel civil herre«. Imødegår T.s formodning om, at Series allerede kan være færdig trykt. Når 1. bog er færdig, vil A. M. forsyne den med en foreløbig fortale og overlevere den til kongen, hvis det findes passende, ellers forevise den for de mænd, som har noget at sige til hove. A. M. har forespurgt hos folk, der er kendte i det Plessenske hus, om T.s udsigter til konfirmation, og de mener, at der ingen fare er. Gamle Gyldenløve har taget afsked som statholder, gehejmeråd Gabel er bleven vicesatholder og skal efter sigende inspicere overalt i Norge; han anses her for tilbøjelig til at tage imod penge, når de bydes. A. M. har intet fået af hvad han bestilte i Sverrig gennem cancelliråd Grüner, og han kan ikke skrive påny, før han véd hvad det bliver til med de gensidige rustninger; gud give de ikke får noget at betyde, da ingen har megen fordel heraf. Hertugen af Holsten har bygget nogle fæstninger mod kongens vilje, Svenskerne vil støtte ham med krigsfolk, som er sendt til Pommern. Denne transport skulde hindres fra dansk side, men vi kom 2 dage for sent. Nu sender vi en stor del af vor militz til Holsten; forhåbenlig vil vore foretagender have god fremgang. Men om dette vil få langvarige følger eller ej, må gud vide; ønskeligt var, at de ikke blev vidtløftige. Her sker henvendelse til en og anden om forstrækninger til kongen mod pant, og flere kan vænte lignende opfordringer. Til nytår væntes store forandringer.

Mon frere!

Bæde er, ad eg er langsamur i ad skrifa, enda sie eg, ad þeim fáum brefum, er fra mier koma, verdur ei betra afferdars. 282enn skyllði. Þann 14. Octobr. medtok eg Monfreres bref dal. 23. 7bris og sá þar af med forundring, ad hann eingin min medteked hafe sidan af dato 22. April. Eg skrifadi þann 2. Augusti og sendi med vissum manni til Helsingör; fylgde þar med compendium Sturlungasögu Biörns á Skardzá, item packe til Asgeirs. Þetta allt leveradi sá það af mier medtók, norskum skipherra i Helsingör, sem það lofadi víst framm ad færa og sagdist þeckia Monfrere. Skipherrans nafn veit eg ei, enn kann velmögulegt það vita fá, ef um aliar circumstantias mig i Christiania informera (þvi sá madur, er eg packan leveradi, var fra Christiania) og sidan ad Helsingeyri þar efter skrifa, so framt sem það sama pacquet ennu ei skyllði vera frammkomid, hvad eg bid Monfrere mig vita láta. Þann 26. Augusti, deigenum efter Sal. Kongsins andlát, skrifadi eg aptur Monfrere til med postinum, fretti sidan, ad það vard i Christiania, sökum oreglulegs postsins gangs, eirn postdag upphalldid. Enn ad það skule ei vera frammkomid þann 2. Octobr., þá Monfrere mier sidst skrifar, furdar mig. Þann 9. 7bris skrifadi eg aptur, liet Monfrere þar med vita aliar þær forandringar, sem þá skiedar voru; það bref fornem eg, ad Monfrere medtekid hefur. I einhveriu af þessum brefum voru aliar lislandsfrietter, gessar sierlegustu: obærileg hardinde, og peninga daude, sumstadar mannfall af hungri. Mag. Jon trulofadur med dottur Mag. Jóns forðum biskups. Hakon á Vatzhorni daudur, fiskleyse hid mesta, so flest skip eru hálfótóm i ár apturkoinin. Þann 26. 7bris sendi eg med Monsr. Thormöhls skipi eitt pacquet og þar inni vitlöftigt bref. Er það vonlegt, ad það muni nu framkomid vera. Þar ried eg Monfrere til ad skrifa von Plessen til Latinè, hann hefur nu eins miked ad seigia sem til forna. Þad sakade og ei, þó Monfrere skrifadi Reventlou til, hans titell er þesse: Hoy- og velbaarne Herre, Hr. Conrad greve af Reventlow, Ridder, Kongl. Maj. Gross Cantzier, Geheime og Land Raad etc. etc.; þar kann miked ad talast um hans erudition, samt favorem in literas, hann er annars patronus Academiæ og heil civil herra, brefed kann mier ad sendast, kann það og vera Latinè. Eg sie af Monfreres brefum, ad hann ætlar Series muni nærri afþrikt vera. Þegar Monfrere álítur bokarinnar stærð, og hversu leingi hun hefur under pressu vered, þá gietur Monfrere nærri, ad það kann ei so ad vera. Fyrsta bókin er nærri ferdug, Lorentzen hefur haft allrahanda ad bestilla sidan Sal. kongsins dauda, s. 283væri hun annars aldeilis ferdug. Strax sem hun ferdug er, ætla eg ad giöra stutta dedication framan í hana, i hveffrar stad þó önnur sidan setiast kann, þá bókin er aldeilis ferdug, og lata hana so innbinda og Jöfri levera, ef þeir mier það ei afráða, er til hófa kunnuger eru og eg þar um consulera vil. Annars skal eg þó Exemplar þar af syna öllum þeim, er til hófa hafa ad seigia. Imidlertid hefi eg mig fyrerspurt um Monfreres efni hiá þeim, er i von Plessens huse kunnuger eru, og meina þeir það eckert får hæfl med Monfrere. Þegar þeir i Cammeret nu taka til ad confirmera fólk (ennnu eru þeir ei til teknir), skal eg giöra Supplicatiu under Monfreres nafni, og allt það þar uti bestilla sem eg kann. Eg villdi, ad Monfrere hefði von Plessen til skrifad, adur enn eg hans Supplique innlegg. Gamle Güldenlöw hefr sagt sig af med Stadtholderskabet, eingin er i hans stad kominn, enn vicesadtholder er ordin geheime-Raad Gabel, sem reiser, eda er reistur, i þessa daga, og skal, sem seigest, reisa þann heila Noreg i giegnum og siá efter öllu; hier er hann halldin ei ófieskygn, ef nockud bydest. Allt er frammkomid það sem Monfrere sende af 8. April, item af 21. Junii med bokunum til Mejer, enn það bref af 12. Julii med postinum hefi eg ei feinged. Allt það eg i Sviarike bestillt hafde ved Cancellie-Raad Grüner, vard ad aungu. Nu kann eg ei þangad ad skrifa fyrr enn veit, hvert nockud verdur af þeim strids tilbuninge, er á bádar sídur giörest, og vel synist ad vilia þyða nockud, hveriu gud afvendi, þvi eingum er þar í mikill hagnadur. Frietter þær merkverdugustu eru þessar: Hertuginn af Holsetulandi hefur i sumar uppbyggt nockrar festingar i sínu landi, móti vors kongs villa; Svensker, til ad láta hann vera vidbúinn vid öllu, er henda kynni, hafa transporterad vist antal folk til

Pomeren, sem honum meinast að skule secundera, ef vær bryddum á oss. Vær ætludum að hindra þennan transport og geingum í síóenn með 16 skip, enn komum 2 dögum of seint. Nu geingur ein stor deil af vor milice út að Holsten ; hvað þar nu skal aðhafast eða hvað þar iskierast muni, giefur tíðen að vita. Imidlertid fá menn að sjá, hveriu fram vindur, og óska vorum uppatektum góðan frammgang, sem vær og vissulega vonum að verða muni. Enn hvert þetta muni nu lángan edur stuttan slóða draga, má guð vita. Óskandi væri, hann ei langur yrði. Hier gjörast einum og öðrum propositiones um að forstreckia Konginum vissa summu peninga uppá pant, þó ei öðrum ennu enn þeim, s. 284er menn víst vita, að peninga hafa, fleiri enn þeir þurfa ; hve langt þetta muni nu ná niður, veit maður ei ennu, þó tala menn um, að á flestum muni leitad verða, adur enn uti er. Menn tala annars um stórar forandringar, er til nýtt ár skie muni, nafngiefa þó eingar, og er því þarfirir ei stórum að giegna, þó er ei ólíklegt, að þetta ríkti af nockrum rökum risad hafi. Nu enda eg með hverskyns velferdar óskum og forblif alltid

Monfreres
þienustuskyllidugasti þienari
Arne Magnussen.

Hafn. d. 28. Octobr.
1699.